

Πασχαλινά ήθη και έθιμα

Απρίλιος 2020

Αγαπημένα μας παιδιά ,

καθώς πλησιάζουν οι Άγιες μέρες του Πάσχα συνεχίζουμε να μένουμε σπίτι και να περνάμε το χρόνο μας δημιουργικά.

Τέτοιες μέρες τα σχολεία μας θα πλημμύριζαν από μυρωδιές <<λαζαράκια, κουλουράκια>>, τα χεράκια μας θα δούλευαν πυρετωδώς <<κάρτες, καλαθάκια, λαμπάδες, όμορφους στολισμούς>>, θα συζητούσαμε για τα γεγονότα της Αγίας και Μεγάλης Εβδομάδας στην παρεούλα μας , θα βάφαμε πασχαλινά αυγά μας και θα αποχαιρετιζόμαστε με μία ευχή: Καλό Πάσχα!

Καλό Πάσχα ευχόμαστε και φέτος από τα σπίτια μας, με ασφάλεια και προσοχή, με αυτή τη συνεργατική παρουσίαση που μας φέρνει κοντά στα Άγια Πάθη και στην Ανάσταση του Κυρίου μας και μας γνωστοποιεί τα ήθη και τα έθιμα μας.

Ανοίγουμε τα παράθυρα να ακουστεί ο ήχος της καμπάνας των εκκλησιών μας και ετοιμαζόμαστε για το Άγιο Φως της Αναστάσεως του Κυρίου.

Καλό Πάσχα !

Μεγάλη Εβδομάδα

Μεγάλη Δευτέρα – μεγάλη μαχαίρα

Μεγάλη Τρίτη – ο Χριστός εκρύφτη

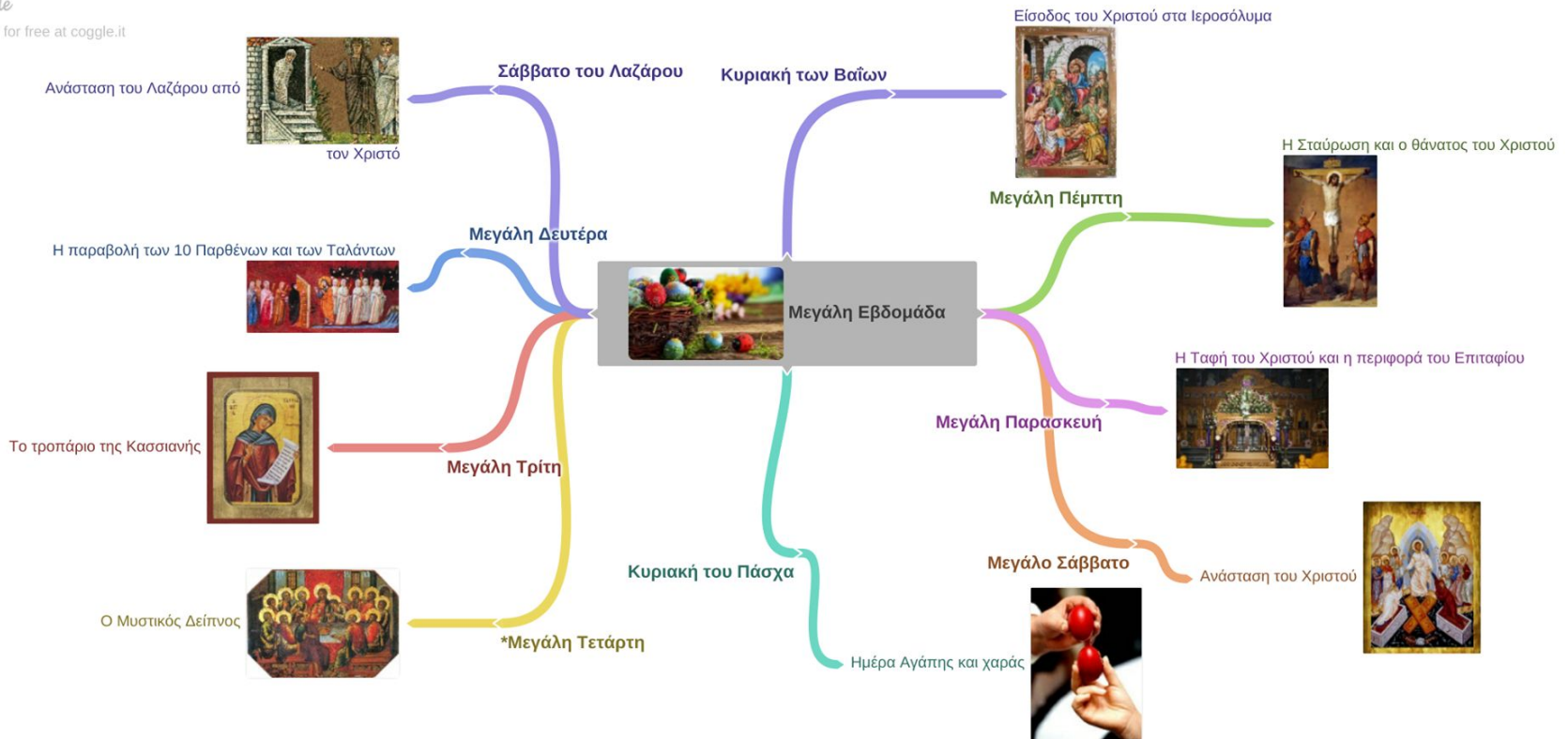
Μεγάλη Τετάρτη – ο Χριστός επιάσθη

Μεγάλη Πέμπτη – ο Χριστός παιδεύτη

Μεγάλη Παρασκευή – ο Χριστός στο καρφί

Μεγάλο Σάββατο – ο Χριστός στον τάφο

Μεγάλη Κυριακή – ο Χριστός θ' αναστηθεί.

Το Σάββατο του Λαζάρου

Το Σάββατο του Λαζάρου, οι γυναίκες τα παλιά χρόνια, ζύμωναν το πρωί ειδικά ψωμάκια, τους “λαζάρηδες” ή και “λαζαράκια”. Στα “λαζαράκια” έδιναν το σχήμα ανθρώπου σπαραγανωμένου, όπως ακριβώς παριστάνεται ο Λάζαρος στις εικόνες.

Σε ανάμνηση λοιπόν της Ανάστασης του Λαζάρου οι νοικοκυρές το Σάββατο του Λαζάρου, δηλαδή το Σάββατο πριν την Μεγάλη Εβδομάδα, φτιάχνουν τα λαζαράκια. Όσα παιδιά είχε η οικογένεια, τόσα “λαζαράκια” έπλαθαν και στη θέση των ματιών έβαζαν δυο γαρίφαλα. Στην ουσία, τα λαζαράκια είναι σταφιδοψωμάκια. Μέσα στην ζύμη συνήθιζαν να βάζουνε μέλι, καρύδια, σταφίδες ή ότι άλλο έβγαζε ο κάθε τόπος

Συνταγή για Λαζαράκια

Λαζαράκια

1 κιλό αλεύρι

σκληρό (για τσουρέκια)

½ φλιτζάνι

ελαιόλαδο

½ φλιτζάνι

ζάχαρη

2 φλιτζάνια

σταφίδες

1 φλιτζάνι

φιλοκομμένα καρύδια

2 φακελάκια ξερή μαχιά

2 κουταλάκια

κανέλα

χαρίφαλα

ή μοσχοκάρφια

Τα κάλαντα του Λαζάρου

Το Σάββατο του Λαζάρου, το έχει περιβάσει ο λαός μας με όμορφα έθιμα. Ένα από αυτά είναι τα κάλαντα που τα τραγουδούν μόνο κορίτσια, οι λεγόμενες «Λαζαρίνες». Από την προηγούμενη μέρα τα κορίτσια έχουν συλλέξει άνθη και με αυτά έχουν στολίσει καλαθάκια με τα οποία γυρνούν από σπίτι σε σπίτι και τραγουδούν τα κάλαντα που ακολουθούν .

Τα κάλαντα του Λαζάρου

«Που 'σαι Λάζαρε που είναι η φωνή σου,
που σε γύρευε η μάνα κι αδερφή σου.

Ήμουνα στη γη στη γη βαθιά χωμένος,
κι από τους εχθρούς εχθρούς βαλαντωμένος.

Βάγια βάγια των Βαγιών τρώνε ψάρια των κολιών,
και την άλλη Κυριακή τρώνε το παχύ αρνί»

Βίντεο με τα κάλαντα του Λαζάρου

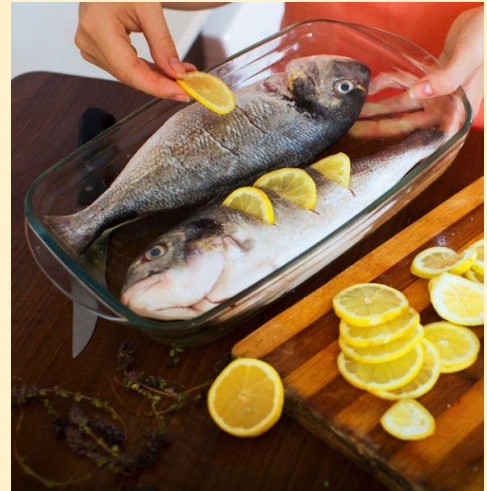
Κυριακή των Βαΐων

Η Κυριακή της Μεγάλης Εβδομάδας ονομάζεται Κυριακή των Βαΐων , γιατί «μετά βαΐων και κλάδων» έγινε η υποδοχή του Χριστού στα Ιεροσόλυμα.

Χαρακτηριστικό έθιμο της ημέρας είναι ο στολισμός των εκκλησιών με βάγια, ενώ μετά τη λειτουργία ο παπάς ευλογεί και δίνει στους πιστούς σταυρούς από βάγια, τους οποίους βάζουμε στα εικονίσματα ή όπου αλλού χρειαζόμαστε προστασία.

Το βάι είναι κλαδί φοίνικα και τα βάγια τα ετοιμάζουν στην εκκλησία και τους δίνουν διάφορα σχέδια(ψάρι, γαιδουράκι, σταυρό κ.λ.π.)

Την Κυριακή των Βαΐων είναι έθιμο να τρώμε ψάρι.

Μεγάλη Δευτέρα

Τη Μεγάλη Δευτέρα σε όλη την Ελλάδα ξεκινούν οι ετοιμασίες στα σπίτια για τον εορτασμό του Πάσχα. Στα χωριά, κυρίως ασπρίζονται με ασβέστη οι αυλές και οι γλάστρες βάφονται κόκκινες.

Μεγάλη Τρίτη

Η μέρα αυτή είναι αφιερωμένη στο καθάρισμα του σπιτιού. Σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας, τη Μεγάλη Τρίτη φτιάχνονται τα κουλουράκια και τα τσουρέκια, έθιμο ωστόσο, που συνήθως γίνεται τη Μεγάλη Πέμπτη.

Στην εκκλησία ψάλλεται το τροπάριο της Κασσιανής.

Μεγάλη Τετάρτη

Το απόγευμα της Μεγάλης Τετάρτης, στις εκκλησίες μας τελείται το Μυστήριο του Μεγάλου Ευχέλαιου. Σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας, οι γυναίκες πηγαίνουν στο Μεγάλο Ευχέλαιο έχοντας μαζί τους μια σουπιέρα με αλεύρι. Σε αυτό στερεώνουν 3 κεριά, τα οποία καίνε κατά την τέλεση του Μυστηρίου. Το αλεύρι αυτό το χρησιμοποιούν για να φτιάξουν τα πασχαλινά κουλούρια την επόμενη ημέρα. Παλιότερα, στην Αθήνα οι γυναίκες της εκκλησίας πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και μάζευαν αλεύρι, το οποίο ζύμωναν χωρίς προζύμι. Ο παπάς ακουμπούσε πάνω στη ζύμη το Σταυρό με το Τίμιο Ξύλο και το ζυμάρι φούσκωνε. Αυτό αποτελούσε το προζύμι της χρονιάς

Μεγάλη Πέμπτη

Το κύριο έθιμο της Μεγάλης Πέμπτης είναι το βάψιμο των κόκκινων αυγών και το ζύμωμα των τσουρεκιών

Αυτήν την ημέρα οι νοικοκυρές δεν πλένουν, δεν απλώνουν ούτε κάνουν άλλες δουλειές στο σπίτι.

Πρόκειται για την ημέρα της Σταύρωσης του Ιησού. Το βράδυ της Μεγάλης Πέμπτης ψάλλονται τα Δώδεκα Ευαγγέλια και στην εκκλησία περιφέρεται ο Σταυρός με τον Ιησού. Αφού τελειώσουν τα 12 Ευαγγέλια, κοπέλες αναλαμβάνουν να στολίσουν τον Επιτάφιο. Στα χωριά τα παιδιά γυρνούν στα σπίτια και όλοι δίνουν λουλούδια από τις γλάστρες τους για το Χριστό. Κόβουν άνθη λεμονιάς και πορτοκαλιάς για τον Επιτάφιο.

«Σήμερα κρεμάται επί ξύλου»

ΥΛΙΚΑ

- Βρασμένα αυγά
- Νερό
- Ξίδι
- Χρώμα
- Λάδι

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

- Ανακατεύουμε τα υλικά.
- Βάζουμε τα αυγά.
- Αφήνουμε 3'.
- Βγάζουμε τα αυγά.
- Γυαλίζουμε με λάδι.

Πασχαλινά τσουρέκια και κουλουράκια

Το τσουρέκι είναι συμβολικό ψωμί και αντιπροσωπεύει την ανάσταση του Χριστού, καθώς το αλεύρι ζωντανεύει και μεταμορφώνεται σε ψωμί. Το ψωμί συμβόλιζε τη “ζωή” και στην αρχαία παράδοση και μπορούμε να βρούμε απομεινάρια της ακόμη και σήμερα, σε παραδόσεις όπως της προσφοράς Πασχαλινού ψωμιού και κόκκινων αυγών στους τάφους αγαπημένων προσώπων κατά το Πάσχα.

Μεγάλη Παρασκευή

Τη Μεγάλη Παρασκευή το πρωί το σώμα του Χριστού κατεβαίνει από τον Σταυρό και τοποθετείται ευλαβικά στον Επιτάφιο.

Το βράδυ τελείται η περιφορά του Επιταφίου, ενώ οι καμπάνες χτυπούν πένθιμα όλη την ημέρα.

Σε κάποια μέρη της Ελλάδας, τα λουλούδια του Επιταφίου φυλάσσονται, μετά την περιφορά, από τους πιστούς γιατί θεωρούνται θαυματουργά. Για τους πιστούς, η νηστεία της ημέρας είναι αυστηρότατη και απαγορεύει ακόμα και το λάδι, ενώ το έθιμο απαγορεύει κάθε εργασία την ημέρα αυτή.

Πολλοί συνηθίζουν να πίνουν λίγο ξίδι εις ανάμνηση αυτού που έδωσαν στον Ιησού. Επίσης, την ημέρα αυτή οι πιστοί συνηθίζουν να επισκέπτονται τους τάφους των νεκρών συγγενών και φίλων

Μεγάλη Παρασκευή

Κατά το έθιμο Μ. Παρασκευή πρωί πηγαίνουμε σε τρεις εκκλησίες για να προσκυνήσουμε τον Επιτάφιο. Τα παλαιότερα χρόνια συνηθίζονταν να περνάνε τα παιδιά σε σχήμα σταυρού κάτω από αυτόν.

Το απόγευμα, πηγαίνουμε στην εκκλησία όπου γίνεται η περιφορά του επιταφίου γύρω από την εκκλησία. Η πιστοί ακολουθούν πίσω από αυτόν με αναμμένα κεριά κι όταν επιστρέψουν στην εκκλησία περνάνε κάτω από τον επιτάφιο λίγο πριν μπει πάλι μέσα στην εκκλησία. Τα παιδιά τρεις φορές καθώς και οι ασθενείς.

Επιτρέπεται να πάρετε και ένα μικρό ματσάκι λουλούδια και να το βάλετε στο εικονοστάσι σας μιας και τα λουλούδια αυτά είναι ευλογημένα.

Μέγα Σάββατο

Το Μεγάλο Σάββατο είναι η τελευταία μέρα της Μεγάλης Εβδομάδας και της Μεγάλης Σαρακοστής. Τα μεσάνυχτα του Μεγάλου Σαββάτου προς Κυριακή του Πάσχα εορτάζεται κατά το ορθόδοξο τυπικό η Ανάσταση του Χριστού.

Είναι το μόνο Σάββατο του χρόνου κατά το οποίο νηστεύεται και το λάδι.

Το πρωί τελείται ο εσπερινός του Πάσχα. Η ακολουθία έχει αναστάσιμο και πανηγυρικό χαρακτήρα. Είναι η λεγομένη Πρώτη Ανάσταση

Τα μεσάνυχτα του Σαββάτου προς Κυριακής γίνεται η Ακολουθία της Αναστάσεως και ο όρθρος και η Λειτουργία του Ιωάννου του Χρυσοστόμου. «Δεύτε λάβετε φώς...» και ανάβουν οι λαμπάδες.

Κάθε φορά που το Πάσχα πλησιάζει η λαχτάρα όλων των μικρών μας φίλων είναι τι Πασχαλινή Λαμπάδα θα κρατήσουν την ημέρα της Ανάστασης. Το έθιμο είναι ένα από τα πιο γνωστά και ενδεχομένως και από τα πιο αγαπημένα. Λευκές λαμπάδες είθισται να κρατάμε το Μεγάλο Σάββατο στην Ανάσταση, καθώς το χρώμα αυτό υποδηλώνει τον εορτασμό για τη χαρά της Ανάστασης του Χριστού.

Την ίδια ώρα, η Πασχαλινή λαμπάδα συμβολίζει επίσης και τον ήλιο της Άνοιξης. Το Άγιο φως, με το οποίο την ανάβουμε κατά την Ανάσταση συμβολίζει το φως της γνώσης και της αγάπης.

Το Άγιο Φως

Το <<Δεύτε λάβετε φως >> είναι το πρώτο άκουσμα που φέρνει χαρά. Είναι η ώρα που οι πιστοί σπεύδουν να πάρουν πρώτοι το Άγιο Φως και να το μεταφέρουν στους υπόλοιπους. Το δε <<Χριστός Ανέστη>> γεμίζει όλους μας χαρά! Φιλιά, αγκαλιές και φυσικά η γνωστή απάντηση «Αληθώς Ανέστη» ηχεί στα αυτιά όλων μας. Τσουγκρίζουμε τα αυγά και δίνουμε το φιλί της Αγάπης. Οι πιστοί κρατούν αναμμένο το φως μέχρι να φτάσουν σπίτι κάνουν έναν σταυρό στην εξώπορτα και ανάβουν το καντήλι τους.

Βίντεο με το Χριστός Ανέστη !

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΣΠΥΡΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ

Νυμφίε, Χριστέ μου

οι ωραιότεροι ύμνοι της Εκκλησίας
α capella (μόνο φωνές)

AUDIO VIDEO

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΣΠΥΡΟΥ ΛΑΜΠΡΟΥ
// ΝΥΜΦΙΕ, ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ

Το βράδυ της Ανάστασης

Το Δείπνο μετά την Ανάσταση με κύριο φαγητό τη μαγειρίτσα, το τσούγκρισμα των κόκκινων αυγών δίνουμε το φιλί της αγάπης.

Κυριακή του Πάσχα Το σούβλισμα του αρνιού

Το αρνί στην σούβλα είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με την Κυριακή του Πάσχα. Έχει τις ρίζες του στην ρουμेलιώτικη παράδοση κατά την οποία οι βοσκοί μην έχοντας φούρνους στα βοσκοτόπια έβρισκαν εύκολο το σούβλισμα. Με τα χρόνια αυτό το έθιμο επικράτησε και στις υπόλοιπες περιοχές της Ελλάδας.

**Καλό Πάσχα σε όλα τα παιδάκια μας
και τις οικογένειές τους !**

**Για την παρουσίαση συνεργάστηκαν συνάδελφοι του
3ου, 4ου και 13ου Νηπιαγωγείου Ρεθύμνου**